

DOPORUČENÝ STUDIJNÍ PLÁN

Katedra Speciální pedagogiky

Oftalmologie

Mgr. Martin Vrabel, Ph.D.

Úvod

Zrak je považován za nejdůležitější ze všech smyslů. Abychom mohli alespoň částečně porozumět problémům lidí se sníženými zrakovými funkcemi, je nezbytné poznat základní strukturu, funkci a patologii zrakového orgánu. Právě této problematice je věnován předmět Oftalmologie na Pedagogické fakultě MU.

V tomto předmětu se dozvíte informace o vývoji oboru Oftalmologie, naučíte se strukturu oka a zrakové dráhy, dozvíte se o funkcích a způsobech vyšetření orgánu zraku, poznáte nejdůležitější patologie oka a zjistíte, jaký mají tyto patologie vliv na funkční vidění a potřebu kompenzačních mechanismů.

Organizace výuky

Předmět je rozdělen do 13 tematických okruhů. Okruhy jsou podrobně rozepsány v tomto plánu. Ke každému okruhu je uvedena povinná literatura. Obsah tohoto předmětu je vzhledem k velkému množství nabízených informací poměrně obtížný. Z tohoto důvodu studujte průběžně a nenechávejte přípravu na poslední chvíli před ukončením. Pakliže se nebudete tímto doporučením řídit, bude pro vás dokončení předmětu velmi obtížné.

Zadaná literatura je rozdělena na povinnou (jenž bude předmětem testování) a rozšiřující (doplní kontext a přinese další zajímavé informace). Literatura doporučená slouží jako další zdroj informací, případně alternativa k povinné literatuře. Literatura je dostupná v Knihovně Pedagogické fakulty MU, Knihovně univerzitního kampusu MU, Moravské zemské knihovně a dalších.

Výuka probíhá formou samostatného studia zadané literatury. V průběhu kurzu musíte absolvovat 1 průběžný test prostřednictvím IS (polovina semestru). Získané body budou započteny do celkového výsledku. Zakončení kurzu bude provedeno na základě vašeho výsledku v písemné práci složené z otevřených otázek (podrobnosti se dozvíte v průběhu semestru). Témata můžete průběžně konzultovat v době konzultačních hodin.

Literatura

povinná literatura

- VRUBEL, Martin. *Facilitátory a bariéry školní a sociální inkluze osob se zrakovým postižením*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 186 s. ISBN 978-80-210-8022-5.
- *Oční lékařství*. Edited by Pavel Rozsival. Vyd. 1. Praha: Galén, 2006. 373 s. ISBN 8072624040.

podpůrná doporučená literatura:

- VÍTEK, Jiří. *Medicínská propedeutika pro speciální pedagogy. Úvod do neurologie. Úvod do oftalmologie*. 1. vyd. Brno: Paido Brno, 2007. 128 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-7315-154-6.

Další literatura:

- VÍTKOVÁ, M., KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L., MADLENER, I., ŘEHŮŘEK, J. Možnosti reedukace zraku při kombinovaném postižení. Brno: Paido, 1999, s. 13-26. ISBN 80-85931-75-3.
- HROMÁDKOVÁ, Lada. *Šilhání*. Vyd. 3., Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2011. 162 s. ISBN 9788070135303.

Tematický plán

1. **SEZNÁMENÍ se s problematikou.** Zajistěte si studijní literaturu. Seznamte se s úvodem a organizací výuky.

Literatura:

Vrubel: str. 25 – 26 (2 strany): Zastoupení zrakového postižení v populaci

Rozsival: str. 18 – 22 (5 stran)

2. **ANATOMIE OKA** (vč. latinských názvů)

Literatura:

Volitelně: Vítek: str. 84 – 93 (10 stran)

Rozsival: str. 26 – 30 (5 stran)

3. **VÝVOJ OKA A VROZENÉ VÝVOJOVÉ VADY**

Literatura:

Rozsival: str. 32 – 36 (5 stran) Po vývoj sklivce vč.

Rozsival: str. 37 (1 strana) Kapitola: Vrozené vývojové vady

Vrubel: str. 33 - 38 (6 stran) Kapitola: Nejčastější vrozené příčiny vzniku zrakového postižení

4. **FYZIOLOGIE OKA**

Literatura:

Vrubel: str. 27 – 33 (7 stran): Zrakové funkce a jejich vliv na vznik zrakového postižení

Rozsival: str. 41 – 52 (11 stran)

Kapitoly věnující se jmenované problematice a jejímu vyšetření: Centrální vidění, Periferní vidění, Barevné vidění, Kontrastní citlivost, Adaptace, Zornicové reakce, Akomodace

Rozsival: str. 55 (1 strana) Kapitola: Slzný film

5. **STRABISMUS**

Literatura:

Rozsival: str. 52 – 53 (2 strany)

Kapitoly: Oční motilita a vyšetření diplopie, Binokulární vidění

Doplňková: Vítek: str. 106 – 113 (8 stran)

Doporučení: Pro pochopení problematiky a poznání kontextu doporučuji publikaci HROMÁDKOVÁ, Lada. *Šilhání*. 2011

6. ONEMOCNĚNÍ PŘEDNÍHO SEGMENTU OKA

Literatura:

Vítek: str. 113 – 115 (3 strany)

Rozsival: str. 69 – 81 (13 stran)

Kapitoly: Anatomie a fyziologie víček, Vrozené anomálie víček, Ptóza, Lagofthalmus, Blefarospasmus, Ektropium, Entropium, Záněty víček

Rozsival: str. 85 – 94 (10 stran)

Kapitola: Onemocnění slzných cest

7. ONEMOCNĚNÍ ROHOVKY

Literatura:

Rozsival: str. 173 – 176 (4 strany)

Kapitoly: Anatomie a fyziologie rohovky, Vyšetřovací metody, Rohovkové jizvy

Rozsival: str. 179 (1 strana)

Kapitola: 11.5 Rohovkové degenerace

Rozsival: str. 183 – 186 (4 strany)

Kapitoly: Bakteriální keratitidy, Virové keratitidy, Amébové keratitidy, Plísňové keratitidy

Rozsival: str. 190 – 191 (2 strany)

Kapitola: Chirurgie rohovky

8. OPTICKÝ APARÁT OKA

Literatura:

Vítek: str. 116 – 117 (2 strany): nepovinný úvod

Rozsival: str. 111 – 117 (7 stran): úvod do optiky

Rozsival: str. 117 – 126 (10 stran): refrakční vady

Rozsival: str. 221 – 223, 232 (4 strany): patologie čočky

Vrubel: str. 43 – 45 (3 strany): katarakta

Rozsival: str. 225 – 232 (8 stran) – chirurgie čočky – pouze rozšiřující lit.

9. KOREKCE REFRAKČNÍCH VAD, OPTICKÉ POMŮCKY

Literatura:

Rozsival: str. 127 – 129 (3 strany)

Rozsival: str. 355 – 359 (5 stran)

10. RETINA

Literatura:

Vítek: str. 117 – 119 (3 strany): nepovinný úvodní přehled

Rozsival: str. 239 – 240 (2 strany): anatomie

Vrubel: str. 47 (1 strana): uzávěr arteria centralit retinae

Rozsival: str. 244 – 249 (6 stran): Retinopatie

Vrubel: str. 45-46 (2 strany): Diabetická retinopatie

Rozsival: str. 251 – 256 (6 stran): degenerace sítnice

Vrubel: str. 39 – 40 (2 strany): Věkem podmíněná makulární degenerace

Rozsival: str. 257 – 258 (2 strany): odchlípení sítnice

Rozsival: str. 260 – 261 (2 strany): nádory sítnice

Rozsival: str. 261 – 262 (2 strany): poranění sítnice

11. ZRAKOVÁ DRÁHA

Literatura:

Rozsival: str. 263 – 266 (4 strany): problematika zrakové dráhy

Rozsival: str. 53 – 54 (2 strany): vyšetření zrakové dráhy

12. GLAUKOM

Literatura:

Rozsival: str. 275 (1 strana): úvod

Vrubel: str. 40 – 43 (4 strany): nejdůležitější druhy glaukomu

Rozsival: str. 288 – 293 (6 stran): nepovinná rozšiřující - klasifikace glaukomu

Rozsival: str. 293 – 298 (6 stran): léčba glaukomu – nepovinná rozšiřující lit.

13. ÚRAZY OKA, SLEPOTA

Literatura:

Vrubel: str. 21 – 23 (3 strany): **Pojetí zrakového postižení**

Vrubel: str. 23 – 25 (3 strany): **Definice zrakového postižení**

Vrubel: str. 25 – 26 (2 strany): **Zastoupení zrakového postižení v populaci**

Rozsival: str. 299 – 309 (11 stran): **úrazy oka**

Rozsival: str. 351 – 353 (3 strany): **slepota**